

GRIP forum 2006

Hvordan stille (miljø)krav på en riktig måte?

- **Generelle prinsipper**
- **Miljøhensyn i konkurransegrunnlaget**
- **Kvalifikasjonskrav**
- **Spesifikasjonskrav**
- **Kontraktskrav (gjennomføringskrav)**
- **Tildelingskriterier**
- **Starthjelp**

Linda Rønneberg
Seniorrådgiver GRIP

Generelle prinsipper

- **Objektive** og **ikke-diskriminerende** kriterier (§5) – dvs kriterier som kan etterprøves og måles samt kriterier som ikke utelukker et stort flertall av tilbyderne
- **Likebehandling** av alle leverandører (§1 og 5), dvs at alle leverandører skal få lik informasjon og lik rett til å delta i konkurransen
- **Forutberegnlighet**, **gjennomsiktighet** og **etterprøvbarhet** (§5), dvs at det skal være synlig hvordan anskaffelsen er gjennomført og hvilke vurderinger som oppdragsgiver har gjort i de ulike fasene.
- **Proporsjonalitet** (i rettspraksis), dvs at krav og kriterier skal stå i forhold til det som anskaffes.

Miljøhensyn i konkurransegrunnlaget

- **Miljøhensyn inkluderes i de ulike delene av konkurransegrunnlaget**
- **Viktig at miljøhensyn får status og gyldighet i forhold de enkelte delene, og formuleres som krav eller kriterie**
- **Lovligheten av hvert krav eller kriterie må vurderes ut fra de reglene som gjelder for de ulike delene av konkurransegrunnlaget**
- **Skille mellom krav eller kriterie, og hva som er krav/kriterie og forslag til dokumentasjon**

Eksempel – innhold i konkurransegrunnlag

1. ANBUDDSINNBYDELSE

- 1.1 Varegruppe
- 1.2 Anbudsfrist
- 1.3 Avtaleperiode
- 1.4 Omfang
- 1.5 Vedståelsesfrist
- 1.6 Kontaktpersoner

2. ANBUDSBESTEMMELSER

- 2.1 Konkurransegrunnlaget
- 2.2 Priser
- 2.3 Forbrukstall
- 2.4 Kriterier for kvalifikasjon
- 2.5 Kriterier for valg
- 2.6 Kontrakttildeling

3. GENERELLE AVTALEBESTEMMELSER

- 3.1 Prisendringer
- 3.2 Fakturering/betaling
- 3.3 Leveringsgaranti
- 3.4 Produktopplysninger, samarbeid etc.
- 3.5 Transport av avtalen
- 3.6 Statistikk
- 3.7 Reklamasjon
- 3.8 Oppsigelse
- 3.9 Lover og tvister

4. TEKNISK KRAVSPESIFIKASJON

Jfr. Vedlegg I

Miljørelaterte kvalifikasjonskrav

Kan:

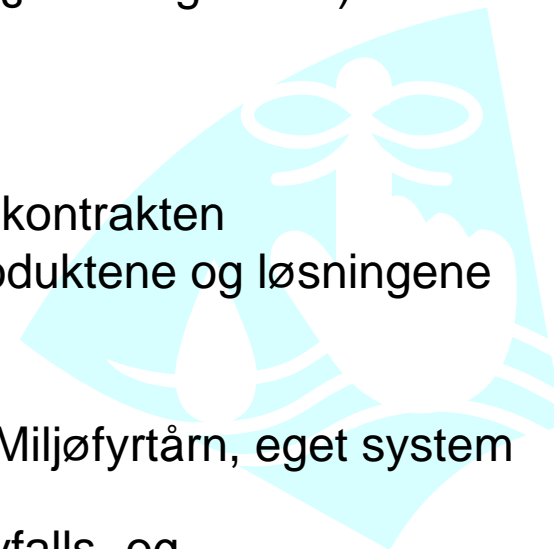
- Stille krav om overholdelse av miljørelaterte lover og regler (ivaretagelse av ytre miljø)
- Stille krav til faglig og teknisk kompetanse på miljøområdet
- Stille krav i forhold til utstyr som skal disponeres
- Avvise leverandører som har gjort seg skyldig i forsømmelser (faglig/etisk) og brudd på miljølovgivning (§ 8-12 og 15-12)

Får:

- Miljøbevisste leverandører
- God miljøkompetanse i gjennomføring av kontrakten
- Ikke nødvendigvis de mest miljøriktige produktene og løsningene

Dokumentasjon:

- Miljøledelsessystem (ISO 14001, EMAS, Miljøfyrtårn, eget system m.m.)
- Beskrivelse av egne rutiner på området avfalls- og kjemikaliehåndtering, innkjøp, energi- og ressursbruk

Eksempel:

Kvalifikasjonskrav i forhold til ivaretagelse av ytre miljø

Krav:

Leverandør og eventuelle underleverandører skal oppfylle Internkontrollforskriften med tilhørende bestemmelse om å ivareta hensynet til ytre miljø.

Dokumentasjon:

Dette dokumenteres gjennom å fylle ut og returnere HMS-egenerklæring, samt sende inn dokumentasjon på hvordan hensynet på ytre miljø ivaretas (eksempelvis gjennom å legge frem sertifikater/lisenser på Miljøfyrtårn, ISO 14001, EMAS eller beskrivelser av interne rutiner og lignende).

Det gjøres oppmerksom på at manglende kvalifikasjoner eller dokumentasjon på disse kvalifikasjonene fører til avvisning av leverandøren/tilbudet.

Spesifikasjonskrav

- Grunnleggende valg - absolutte krav (eks produktet SKAL ikke inneholde kjemikaliet xx)
- Kritiske egenskaper – minimumskrav (eks tjenesten skal gjennomføres minimum på xx timer).

Tenke nøye igjennom:

- Hva er kritisk?
- Hvor strenge skal kravene være?
- Hva var resultatet av kartleggingen av miljømessige konsekvenser?
- Skal det åpnes for alternative bud?
- Hvordan kan standarder benyttes?
- Hva skal dokumentasjonskravet være?

Eksempler på spesifikasjonskrav

Sjekkliste:

- Funksjonalitet
 - Livssyklus kostnader
 - Levetid
 - Vedlikehold/service
 - Resirkulerte materialer
 - Bærekraftig forvaltede ressurser
 - Økologisk dyrking
 - Kjemikalieinnhold
 - Energiforbruk
 - Energibærer
 - Vannforbruk
 - Utslipp
 - Støy
 - Gjenvinningsmuligheter
 - Spesialavfall
- **Printeren skal kunne skrive ut på to sider**
 - **Kopimaskinen skal ha strømsparingsfunksjoner**
 - **Kontorstolene skal bestå av minst 20% resirkulert materiale**
 - **Kopipapiret skal oppfylle kravene til Svanemerket eller tilsvarende**

Bruk av miljømerker

Man kan generelt IKKE stille krav til at varen er merket med Svanemerket eller tilsvarende

Man KAN:

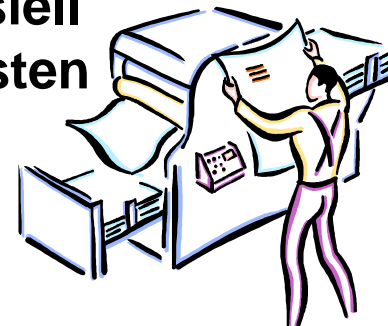
- Utforme de tekniske spesifikasjoner i overensstemmelse med kriteriene for Svanen/EU-blomsten (som er relatert til varen). Men vær obs på at krav skal være relevante og proporsjonale.
- Bruke selve lisensbeviset for miljømerkingen som **dokumentasjon** på oppfyllelse av kravene
- Kreve at varen/tjenesten er merket med Svane-/Blomsten for anskaffelser under kr. 500.000,- eks.mva.

Miljøkrav i spesifikasjonen i praksis

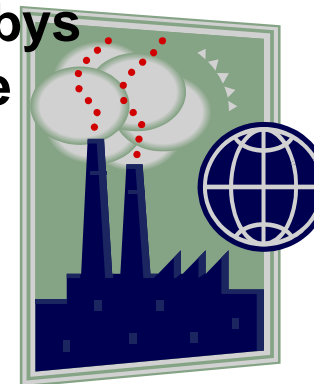
Trykkeritjenester

Trykksaken skal være miljømerket med offisiell miljømerking, f.eks. Svanemerket, EU-blomsten eller tilsvarende.

Fyringsolje

Fyringsoljen som tilbys skal ha lavt svovelinnhold, maksimalt 20 ppm svovel. Fyringsoljen som tilbys skal kunne benyttes i oppdragsgivers brennere (trykkforstøvningsbrennere) og være tilpasset vestlandsklima. Som dokumentasjon skal produktdatablad vedlegges.

Kontraktskrav

= hvordan kontrakten skal gjennomføres (gjennomføringskrav eller kontraktskrav)

Emballasje

- Emballasjen skal hentes av leverandøren og inngå i et retursystem.
- Varene skal leveres i bulker og ikke med separat emballasje.
Emballasjen må være av resirkulerbart materiale.

Eco-drive

Leverandøren skal tilby kurs i Eco-drive som en del av leveransen.

Rengjøringstjenester

Renholdsfirmaet skal innen et år dokumentere oppfyllelse av miljømerkingskrav tilsvarende Svanemerket eller lignende

Eksempel:

Kontraktskrav om returordning

- Returordning – leverandøren samler inn og utfører en forsvarlig avfallsbehandling av emballasjen eller produktet etter at det er utrangert.
- Returordninger kan være lovpålagt eller frivillige.
- Det må være mulig å oppfylle forpliktelsen gjennom flere alternativer, både egne og organiserte returordninger må godtas.

Noen returordninger:

Grønt Punkt Norge AS, Ruteretur, Elektronikketur,
Hvitevareretur, RENAS og Dekkretur.

Formulering: Krav om returordning

Krav:

Produsentansvar for emballasje (jf. EU-direktiv 94/62 med endringer) skal oppfylles. Dette skjer ved at tilbyder eller tilbyders leverandører i tidligere ledd er tilsluttet nasjonalt retursystem for emballasje (Grønt Punkt Norge AS) eller har et eget innsamlingssystem for emballasje.

Dokumentasjon:

Medlemsbevis fra et nasjonalt retursystem for emballasje (Grønt Punkt Norge AS) eller beskrivelse av eget system.

Tildelingskriterier

- **Nærmest alle tekniske spesifikasjoner kan omgjøres til tildelingskriterier.**
- **Teknisk spesifikasjon = absolutt krav og gir grenseverdi. Bedre løsning kan premieres gjennom tildelingskriterier.**
- **Svanes kriterier kan brukes.**
- **Livssyklus kostnader kan brukes.**

Eksempel fra Kolding kommune: Miljø som tildelingskriterie

Tildelingskriterium	Prioritet	Vægtning
Pris	1	50%
Service	2	25%
Leveringsbetingelser	3	10%
Kvalitet	4	10%
Miljø	5	5%

Miljøspørgsmål til vaskemidlet:

- Der findes for hvert vaskemiddel datablade med fuldstændig fortegnelse over indholdsstoffer?
- Vaskemidlerne lever op til kravkriterierne for anerkendte miljømærker såsom Blomsten, Svanen, Bra Miljøval eller tilsvarende?
- Vaskemidlerne er uden kemiske stoffer, der er bioakumulerbare?
- Vaskemidlet er uden kemiske stoffer klassificeret som miljøfarligt eller allergifremkaldende?
- Vaskemidlet er uden optisk hvidt?

Miljøhensyn fra a til å

1 Viktighet

Hvilken plass skal miljøhensyn ha i denne anskaffelsen?
(anskaffelsesstrategi)

2 Kartlegging av muligheter

Hvilke miljøhensyn kan tas gjennom anskaffelsen?
Behovsanalyse og markedssøk

3 Etablerere ambisjonsnivå og mål

Beslutning om hvilke miljøhensyn denne anskaffelsen skal
fokusere på

4 Identifisere krav og kriterier

Utarbeide spesifikasjon og tildelingskriterier

5 Identifisere relevant dokumentasjon

6 Sett inn i konkurransegrunnlag

